

Dvacet let zkušeností s transportem nejrůznějších věcí za jízdním kolem (od míchačky na beton po kajak) pomohlo vytvořit Peteru Addiemu z Devonu ve Velké Británii cit pro rozeznání dobrého vozíku za jízdní kolo.

Povídání o tahání

V roce 1990 se konečně uzavřela řada mých bezesných nocí. Jaké bylo moje dilema? Co má společného horské kolo s cyklistikou? Je to krásná hračka, ano, skvělá zábava pokud jej přivážete na zadek nějaké benzínožravé bestie a jedete ven do kopců způsobovat půdní erozi a ohrožovat pěší výletníky. Ano skvělá zábava, ale souvislost s cyklistikou žádná.

Inzeráty v začátcích cyklistiky v pozdních viktoriánských časech nabízely stáleosedlaného koně, který nic nežere. Kolo bylo a stále je nejjednodušší náhradou za koně pro každodenní dopravu. Jedinou výhodou koně oproti jízdnímu kolu nebo tříkolce je schopnost koně tahat vozík, která mění prostředek individuální osobní dopravy v něco opravdu užitečného.

Ale zpět k probdělým nocím. Jezdil jsem na běžném silničním turistickém kole s vozíky nejrůznějších typů (většinou amatérsky vyrobenými) po dobu asi patnácti let. Bydlení na konci 150ti metrů šterku mi vytrýbilo smysl pro limit váhy věcí, které jsem byl schopen utáhnout do kopce anebo naopak ubrzdit z kopce. Myslel jsem si, že cca 30 kg je maximum, než mi to sepnulo. Heuréka! Práce pro horská kola.

Tahače

Nechme horským kolům, co je jim vlastní. Mají robustní rámy na které lze leccos přišroubovat, mají široká říditka, která dávají kontrolu nad jízdou a stabilitu v malých rychlostech, mají lehké převody, takže můžete do kopce šlapat v sedě bez kývání se ze strany na stranu a mají dobré brzdy na zastavení cestou z kopce dolů. Jako tahače jsou perfektní dokud nezkazíte jejich vlastnosti přidáním zbytečnosti jako jsou odpružené vidlice a tlusté pneumatiky s drapáky.

Pořádné kolo má blatníky chránící před mokrem a blátem a prodlužující životnost řetězu a převodů. Opravdové blatníky, většina dnešních blatníků je příliš krátkých a potřebuje prodloužit aby skutečně mohly sloužit svému účelu.

Bezpochyby jste už v minulosti o vozících leccos četli (nejen ve Velovision), takže se omezím výhradně na vlastní zkušenosti. Pracovní vozíky za kolo se dnes vyrábějí v nejrůznějších provedeních a pro nejrůznější účely a například vozíky na vození dětí jsou opravdu skvělé. Já jsem pře třiceti lety, kdy naše děti byly malé, byl částečně motorizován a vozíky pro děti nebyly dostupné, ono nebylo dostupné vlastně nic – takže jsem si vyrobil vlastní na vození asi 25 kg tašek s krmením pro kozy a slepice z obchodu domů. Jako vesničan dojíždějící do práce na kole víc než 10 mil daleko jsem byl velmi exotický živočich v 60tých a 70tých letech. Tenkrát byly asi tři typy cyklistů. Nejvíce závodníci trémující jeden nebo dva letní večery v týdnu aby pak jeli časovku v neděli ráno, pár nadšených cykloturistů a opravdu velmi velmi málo praktických cyklistů, kteří na kole jezdili do práce anebo s rýčem či vidlemi na záhumenek. Kolo se k převážení větších věcí jednoduše nepoužívalo. Horská kola nebyla vynalezena, slitinové hliníkové ráfky byly jen pro závodníky a přestože rámy kol byly bytelné, převody kol byly příliš těžké a brzdy dle dnešních měřítek opravdu mizerné.

Znamení naděje

Dnes je tu několik znamení naděje na změnu obecného povědomí. Objevilo se spousta skvělých vozíků pro děti. Vyberte si co nejlepší a největší, protože budete chtít vozit množství dalších věcí a dokonce i až budou děti dost velké na vlastní kolo, starý vozík je stále nejčastěji používaný prostředek. Dítě je ve vozíku chráněno před deštěm, ve vozíku jsou pásy a množství dalších bezpečnostních pomůcek a děti jej milují.

Kromě vození dětí byste měli bedlivě zvážít co a kam budete chtít vozit. Pokud žijete v oblasti s úzkými pěšinkami nebo chcete putovat po takových, vyberte si vozík s jedním kolem. Není širší než říditka a snadno s ním všude projedete. A budete mít méně defektů než s dvoukolovými vozíky (pokud si je nevybavíte koly z plné gumy), protože jediné kolo jede přímo za vámi ve stopě vašeho kola v koleji projeté stezky. Jednostopé vozíky kladou menší jízdní odpor a pokud upevníte náklad co nejnižší to jde, jsou až překvapivě stabilní. Pro rozměrný, dlouhý a těžký náklad myslíte na dvoukolák. Pokud chcete vlastnit jen jediný vozík (třeba pro nedostatek úložných prostor v bytě), představte si největší náklad, který chcete vozit, přidejte 25% a běžte si vybrat takový vozík.

Ideální samozřejmě, tak jako jsou koně pro závody a různá kola pro různé účely, je několik různých vozíků pro různé náklady.

Dvoukoláky, kárky a nákladáky

Popíšu vám, co já osobně používám a chci zdůraznit, že v tom nemám žádný obchodní zájem.

Po 25 letech experimentování s různými velikostmi a tvary používám nyní tři vozíky (když vynechám jeden koupený v bazaru, který čeká na přestavbu). Jak jsem už řekl nejdůležitějším vodítkem pro určení velikosti, konstrukce a užitečné hmotnosti vozíku je velikost nákladu, který chcete vozit. Pro většinu lidí je prvním stupněm za brašny velká nákupní taška.

Moje volba pro tento účel je můj nejmenší vozík, Bike Hod. Za rozumný peněz dobře navržená nákupní taška na kolečkách, která je během pár vteřin sundaná z podvozku pro odnesení do obchodu nebo domů. Bez tašky dokáže podvozek přepravit překvapivě velké a těžké věci (skládací kolo, violoncello, dvě jídelní židle ...) gumicukem přivázané přímo ke konstrukci.

Nevoším na něm ale více než odhadem asi 25 kg. Bike Hod má dost malá kola a jednoduchý, ale praktický závěs na sedlovku. Je lehký a přitom na silnici těžko přehlédnutelný. Nejsem vášnivý turista, ale kdybych někdy jel se stanem a nafukovací matrací, použil bych jej. Jeho jedinou nevýhodou pro turistické putování je aerodynamika asi tak dobrá jako má cihla. Pokud je pro vás odpor vzduchu důležitý, použijte nízký jednostopý typ (BobYak). Tím se od cesty na nákup dostáváme k mému druhému vozíku, valníkového typu. Ten používám nejčastěji. Je ještě vhodný na nákupy, snadno se používá a je jednoznačně nejuniverzálnější.

Má jednoduše demontovatelné víko připevněné gumicuky. To znamená, že větší věci mohou prostě trčet ven anebo být položeny navrch a přicukovány. Na trhu je široký výběr vozíků tohoto typu, některé s demontovatelným boxem nebo dostupné i jako samotné šasi s plochou nákladovou plochou. Většina z nich používá 20ti palcová kola (406 mm), která jsou ideální.

Vyberte si velký a robustní typ.

Všechny mají aerodynamiku cihly, ale nakonec je vlastně stejně táhnete až za sebou.

Betonová míchačka, postel, palivové dříví

Velký vozík je velmi užitečný. Největší samostatná věc kterou jsem za kolem vezl byl 85 kg vážící pracovní stůl, v našich kopcích a na vzdálenost 7mi mil, myslím, že to bylo velmi blízko rozumného limitu. Můj 4,2 metru vysoký žebřík není žádný problém (menší, skládací se mi vejde do menšího vozíku). Tenhle velký valník jsem si postavil pro přepravu kajaku dolů na pobřeží, kam jezdím na ryby. Bydlíme 7 mil od moře, takže když ryby berou, omezují úlovek makrel na 40, protože víc je těžko dostat nahoru na kopec. Dlouhé věci jako kajak se nejlépe vozí připevněné šikmo přímo k oji tak, že špička je až vedle zadního kola bicyklu. Pokud s něčím dlouhým a nízkým jedete do hustšího provozu nezapomeňte na dostatečně viditelný praporek na konec.

Na výrobu tohoto největšího vozíku jsem použil upravenou nápravu z vozíku za zahradní traktůrek s dlouhou na zakázku vyrobenou ojí. Na ni jsem přidal dřevěné příčky tak, aby bylo možné navrch přišroubovat nebo přivázat různé nástavby. Pokud stavíte podobný vozík musíte použít kola s ložisky, která snesou vysoké zatížení. Nesmí vám stačit kolečka od trakaře – třecí ložiska mají vysoký odpor i dobře namazaná a při cyklistické rychlosti se hlavně ve sjezdech rychle přehřejí a zadřou. Většina komerčně vyráběných vozíků za kola má kvalitní kuličková ložiska, ale ani ta většinou nejsou určena pro zatížení větší než 50 kg.

Je to jednoduché, tak si to nekomplikujte

Odpor vzduchu, valivý odpor a váha jsou nepřáteli každého cyklisty, ale s určitými výhradami nejsou hlavním problémem při vožení nákladu. Pokud chcete cestovat bez pūlení kartáčku na zuby, máte rádi velký stan a neradi spíte na zemi, pak se pravděpodobně nevejde do cyklobrašen. Pořídte si jednoduchý jednostopý BobYak anebo dvoustopý Bike Hod, menší dvoukolák anebo jednoduché šasi. Vyhýbejte se malým kolečkům s velkým valivým odporem. Vynecháme-li cykloturistiku, většina cest s nákladem je kratších 10ti mil a váha nákladu je často vyšší než váha kola i s vozíkem dohromady. Kilo navíc pravděpodobně učiní váš vozík robustnější, bezpečnější a déle vám vydrží. Náklad často bývá sám o sobě rozměrný takže vyšší aerodynamický odpor vlastního vozíku není až tak důležitý a odporu vzduchu se stejně nevyhnete. Stejně se při vožení nákladu většinou moc rychle jet nedá a v nízké rychlosti nehraje odpor vzduchu takovou roli. Takže se uvolněte a kmihejte lehký převod, konec konců vy vzduch neznečišťujte.

Váha nákladu bývá omezena okolními podmínkami a lokalitou. Rozumné maximum trénovaného cyklisty s dobrým tahačem v krajině bez prudkých kopců a jen příležitostně může být tak 100 kg.

Pokud vozíte v kopcovité krajině pravidelně více než 30 kg, pak ideální pro vaši potřebu je nákladní tříkolka nebo čtyřkolka, protože hlavním problémem je stabilita a rovnováha v malé rychlosti. Tyto stroje jsou vybaveny velmi lehkými převody a hlavně !!mají brzdy ... Opravdové brzdy!!

Vedlejší produkt mlékáren

Můj malý a střední vozík mají pneumatiky z plné gumy. Nemusím tedy kontrolovat tlak a hustit pokaždé když vyjedu, jsou stále připraveny i když je déle nepoužívám. Polní cesty také přináší na podzim trny. Ve městě není možnost defektu až takový problém.

Je pouze jedna věc, která mne dokáže v kopci dostat ze sedla. Nemám to rád a nestává se to často, vždycky je lepší zůstat sedět a šlapat sebelehčí převod než sesednout a tlačit. To dává maximum trakce a pokud máte správně naložený vozík s váhou lehce vpředu, nemělo by se vám stát, že začne prokluzovat zadní kolo. Dochází k tomu pouze v kopci prudším než 1:9 souvisle pokrytém kravinci.

Jeden z nejlepších způsobů jak zvýšit viditelnost vás a vozíku na silnici je standardní SPZ tabulka. Odráží světlo a můžete si na ni nechat napsat co chcete.

Co je velmi důležité

- přestože je závěs uzamykatelný, KAŽDÝ VOZÍK MUSÍ mít bezpečnostní kroužek a lanko na oji na připnutí k tahači

Co mi schází:

- velký, univerzální vozík s dlouhou ojí (asi 2,5 m) a kapacitu do 100 kg
- univerzální držák na bezpečnostní praporek připevnitelný na konec nákladu
- dobrý stojánek na kole, ne umístěný u šlapání nebo zadní osy, ty nikdy neudrží plně naložené kolo. Je třeba něco upevněné k sedlovce a nejlépe teleskopické, já používám hliníkovou trubku připevněnou k začátku nosiče a gumicuk, který ji za jízdy připne k nosiči, gumicukem při stání zabrzdím zadní brzdu

Tento časopis (Velovision) čtou cyklističtí nadšenci a tak doufám, že využijí mé zkušenosti. Vození nákladu a dětí v běžném životě je správnou cestou jak ukázat 97% populace, která by mohla většinu svých cest jet na kole, ale nechce se jí, že to jde. Je to součást budoucího zdravějšího světa.

Z originálu otištěného ve VeloVision přeložil Ladislav Bláha